

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Processus iudiciarius panormitani

Johannes <Urbach>

Parisius, Millesimo quinge[n]tesimo octauo

Diuisio actionum.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-70756](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-70756)

Est enim libellus i. pposito breuis scriptura intentionem actoris continens contra aduersarius necessario inferens et concludens. vt notanter dicit Lampliozem. C. de appel. et eo. ff. c. i. caueant libellorum dictatores verbosis assertionibus vti scilicet ea solum scribant que compendiosa narratione possunt causas explicare vnde dicitur libellus diminutiuum a libro ppter sui breuitatem. vt dicit Guil. in spec. de libel. concep. §. in prin. sicut codicillus a codice. pot etiam dici libellus a libra i qua ponderatur iusticia sicut dicit Hof. Quod autem dicitur qd i quibusdam causis non sit necessarius libellus. petitio tamen in actis debet scribi. vt in clemen. sepe de verbo sig. In quo ergo differunt libellus et petitio cum etiam petitio continere debeat intentionem actoris et esse clara et certa et talis qd concludat necessario intentionem ad hoc vt secundum eam sententia certa ferri possit alias non esset apta.

Quomodo differunt libellus et petitio.

Dicendum est in hoc qd i libello componendo seruanda est forma sed illa que formam respiciunt omittuntur in petitione vnde ipsa debet esse simplex admodum memorialis et in hoc alleviatur actor ita dicit pau. de liza. in alle. clem. sepe. et in omni causa siue civili siue criminali libellus est offerendus. siue actio sit personalis siue realis siue mixta Item et in offi. iudicis quod loco actoris proponitur vnde in omni causa dabitur nisi ius dicat ipsum vel disponat non esse dandum de quo plene in. c. i. de libel. obla

Diuisio actionum.

c. ij.

Aduertendum est q̄ omnium actionum m̄di
duo sunt membra qz alie sunt reales ⁊ alie p
sonales. vt insti de acti. §. omnium vt lit. nō contes.
qm̄. §. in alijs. Quidam tamē his duobus mēbris
volunt addere tertium. Actionum alie sunt in rem
alie in psonam / alie mixte vt sunt familie here. cōi
diuidundo finiu reg. vt insti. de actio. §. quid ē Sz
dicendum est q̄ sunt duo membra et illud tertiu cō
tinetur sub primo scz in rez. ⁊ hoc qñ agitur ad rea
les presentationes vel sub secundo quādo agitur ī
psonam et ad personales p̄sentatiōes vt no. ī iure
statim alle. Inq̄tuz ergo actiones mixte dātur ad
rem res sequentur et naturam realium. Inq̄tū ad
personales presentationes sequētur personaz ⁊ na
turam personalium Reales actiones sunt que rez
comitantur. Unde sciēdum est q̄ rerum alie sūt cor
porales / alie īcorporales. res corporales sunt ī tri
plici d̄ra. qz q̄dam sunt immobiles vt fundus vl̄ p̄
diuz alie mobiles vt liber vestis alie sunt se mouē
tes vt equus que tamen noīe mobiliuz cōtinentur
Additio. **U**trū autem actiones seu annui red
ditus computentur inter mobilia vel īmobilia. vi
de p̄ bar. in. l. mouentiū. ff. de verborū significatiōe
et ibi p̄ alex. in addi p̄ bal. in. c. i. de feudi. cogniti
one et per bal. in. c. i. de pace tenēt per glosam in. l.
iubemus de sacrosctis eccl̄ijs ⁊ ī. c. querelā de ele.
Pro istis rebus corporalibus cōpetit actio realis
scz rei v̄dicatio. vt qñ ego ago contra aliquē q̄ nō
est mihi aliquo modo obligatus neqz ex contractu
neqz ex delicto neqz ex quasi delicto sed quia possi
det rem meā mobilē vel īmobilez vel se mouētē
ideo ad istam rem competit mihi actio contra euz

Pro incomparabilibus competit etiā actio realis
 sed nō rei vēdicatio qz incorporalia non possidētur
 s; corpalia possident / vnde cōpetit p eis cōfessori a
 de quo de iudi. examinata de verbo. signi. abbate.
 Personales actiones sūt que comitant psonam &
 dicūt obligatā psonam & ista obligatio surgit & iū
 citur quattuor modis. Causat em̄ ex contractu vel
 quasi contractu / & ex delicto vel quasi delicto / vt in
 sti. de obli. cum rubrica se et nota de rescrip. dispen
 dia. li. vi. Exemplū de obligatione q̄ nascitur ex cō
 tractu sicut in contractibus mutui vēditionis / loca
 tionis / et in verborū et litterarū obligationibus.
 De quasi cōtractu exemplū. vt in actionibus nego
 cior gestorū. rure / & similibus. Exēplū de delicto vt
 in actione furti damni dati / rapine / et iniuriarum
 Ex quasi delicto vt in iudice male iudicāte. & in pū
 ciēte de pinaculo quod nocuit. Ex istis nascit oblig
 gatio ex obligatiōe actio vnde contractus delictuz
 vel quasi delictū est mater obligationis obligatio
 vltterius est mater actionis / & sic talis actio est filia
 & neptis ad contractū / sic ergo auia est contractus
 obligatio filia. & actio neptis et obligatio est ius p
 pter quod est actio et actio ppter quod fit prosecu
 tio litis de quo insti. de actio. in p̄cipio. Actionuz
 alie sūt vniuersales alie generales. alie pticulares
 seu singulares. Actio vniuersalis est quando vnuz
 ius deducit i iudiciū cui subiciunt pticularia suppo
 sita. Vnde quattuor sūt vniuersales actiones que
 cōpetūt p hereditate. quia hereditas cōplectit vni
 uersū ius defūcti vt. l. hereditas. ff. de verbo signi.
 ita. dicit. Inno in. c. conquerente de offi. ordi. et sūt
 ille petitio hereditatis. familie herciscunde & cete.

actio ex testamento cōpetens pro hereditate ex trebelliano restituenda / et actio exēpto cōpetit quādo tota hereditas emitur. Actio generalis est quando generaliter p pluribus suppositis agitur vt ē actio tutelae / negotiorū gestorū et similes. Actio singularis est quādo p aliqua re vel aliquibus reb⁹ singularib⁹ actio dirigif / de quo etiā de libel. obla. c. ii. et in specu. de actio. et peti. §. ii. Secūdu naturā et qualitatem actionē hūmōi debet formari libellus. et aliter specificatio fit in vna q̄ in alia / qualis ergo specificatio in qualibet istarū exigitur patet in sequētib⁹.

Forma libelli in actione reali et hoc in petitorio

Libellus ergo in actione reali sic constituitur **C**oram vobis honorabili viro domino decano ecclesie sancte marie talis diocesis / iudice cause et partium infra scriptarū a sede ap. specialiter delegato **E**t si est ordinarius / coram vobis honorabili viro dño epō vel archiepō vel officiali / sic pponit pcurator et pcuratorio nomine. **A.** talis clerici v^{el} layci talis diocesis conquerendo in iure aduersus. **B.** talem clericum vel laycum talis diocesis et quecumq; alium in iudicio pro eo legitime interuentē / dicit q̄ licet fundus et campus etc. in tali oppido talis diocesis situs cuius confines inferius conscribunt ad memoratus. **A.** pertinerent et pertineant / tamē predictus. **B.** eundem fundus per tot annos detinuit et occupauit prout detinet et occupat / fructusq; qui ex eo pro tempore huiusmodi peruenerūt recepit et sibi imburseuit ac puenientes recipit et iburseat / et huiusmodi fundus occupare et predicto. **A.**